

Latgales Speciālās Ekonomiskās zonas pienesums Latgales attīstībai

Daugavpils SIA «SMD Baltic» ražošanas cehs

Egita Terēze Jonāne

Pirms pieciem gadiem tika pieņemts Latgales Speciālās ekonomiskās zonas (SEZ) likums ar mērķi, citēju likumā raksturo, «veicināt Latgales reģiona attīstību, piesaistot ieguldījumus ražošanas un infrastruktūras attīstīšanai un jaunu darba vietu radīšanai». «Vietējā Latgales Avīzē» Latgales SEZ administrācijai un uzņēmējiem jautāja, kā šis mērķis īstenojas ikdienā.

Kāpēc uzņēmēji piesakās?

Vladislavs Stankevičs lepojas ar katru Latgales uzņēmēju, kurš izmanto atbalsta mehānismus attīstībai

Uzņēmumu, kas saņem Latgales SEZ statusu, skaits pieaug katru gadu, jo uzņēmēji aplēsuši, ka šī statusa garantētie divu nodokļu – Uzņēmuma ienākumu nodokļa (80 %) un Nekustamā īpašuma nodokļa (80 %) – atlaides no ieguldījumu summas ilgtermiņā ļauj ietaupīt desmitiem tūkstošus eiro, uzsvera Latgales SEZ pārvaldnieka vietnieks Vladislavs Stankevičs. Turklāt uzņēmējiem patīk vēl viens nosacījums, ka šo statusu var saņemt jebkurā Latgales teritorijā, tāpēc ka speciālā ekonomiskā zona nav piesaistīta konkrētai teritorijai, kā tas ir Liepājas un Rēzeknes SEZ.

Jāiestarpina, ka likums attiecas gandrīz uz visu nozaru uzņēmumiem, izņemot pārtikas nozari (tai ir Eiropas lauksaimniecības fonda atbalsts). Turklāt no pagājušā gada Latgales SEZ piešķir nodokļu atvieglojumus tiem uzņēmumiem, kuri investē līdzekļus darbinieku algās.

«Latgales SEZ administrācija gan pieminēto nodokļu atlaides, kā arī atbalstu tiem uzņēmējiem, kuri investē darba samaksām, aizguva no sadarbības partnera Mazpolijas reģiona SEZ Polijā. Tas ir arī atrunāts Eiropas Savienības regulā par SEZ. Ja uzņēmēji redz, ka samaksātie nodokļi un alga darbiniekiem divos gados pārsniedz to summu, ko viņi ir izlietojuši par datoriem vai šujmašīnām, ar ko strādā darbinieki, tad viņi var iesniegt Latgales SEZ pieteikumu atbalstam, uzsverot, ka viņu ieguldījums ir algas,» paskaidroja V. Stankevičs.

Sarp Latgales SEZ reģistrēto 21 uzņēmumu (dati uz 01.09.2021), kas noslēguši 42 investīciju līgumus, dominē Latgales tradicionālo nozaru – metālapstrādes, kokapstrādes, tekstila – uzņēmumi, kuri savu produkciju lielākoties eksportē. Tie ir apņēmušies investēt gandrīz 30 miljonus eiro sava uzņēmuma attīstībā un radīt gandrīz 300 darbvietas. Interesanti, ka Daugavpilī un Līvānos veidojas augsto tehnoloģiju klasteri, un arī tur ir Latgales SEZ uzņēmumi, piemēram, «SMD Baltic» Daugavpilī un «Light

Guide Optics International» Līvānos. Pēc V. Stankeviča novērotā, šie uzņēmumi un klasteri jau piesaista jaunus uzņēmumus un jaunas investīcijas.

Kāpēc uzņēmēji nepiesakās?

Daži uzņēmumi ir konsultējušies, kā var saņemt Latgales SEZ statusu, taču šim statusam nav pieteikušies. Pēc V. Stankeviča novērotā, tam ir vairāki iemesli. «Pats svarīgākais iemesls ir lielā aizņemtība. Šobrīd Latgalē uzņēmumi strādā ar lielu noslodzi, jo pieprasījums pēc precēm, ko viņi ražo, ir pieaudzis divas un pat trīs reizes, neskatoties uz Covid-19 epidēmiju un tās ierobežojošajiem pasākumiem Latvijā un pārējā pasaulē. Piemēram, metālapstrādes uzņēmumi saražo divas reizes vairāk produkcijas. Šīs nozares pārstāvji saka, ja nebūtu izejvielu vai detaļu piegādes kavēšanās un cenu kāpuma, ko radījis kovid, tad produkcijas apjomi būtu vēl lielāki, turklāt dažās pozīcijās pieprasījums ir lielāks nekā šobrīd uzņēmums spēj saražot,» pastāstīja V. Stankevičs.

Kas vēl ir vajadzīgs uzņēmējiem Latgalē?

Latgales SEZ administrācija katru gadu diskutē ar valdību par nodokļu, jo sevišķi darbaspēka nodokļu sloga samazināšanu uzņēmējiem. V. Stankevičs pastāstīja, ka tepat kaimiņos Lietuvā un Igaunijā darbaspēka u.c. nodokļi ir zemāki, tāpēc investīcijas vispirms ienāk Viļņā, Kauņā, Tallinā u.c., un tikai pēc tam Rīgā, Ventspilī, Daugavpilī, Rēzeknē u.c. «Nodokļu slogs bremzē straujāku attīstību ne tikai Rīgā vai Ventspilī, bet arī Latgales pilsētās, mazpilsētās un novados. Ja nodokļi būtu mazāki, tad uzņēmēji peļņu biežāk investētu attīstībā, un tas radītu investoru interesi par šiem uzņēmējiem,» skaidroja V. Stankevičs.

Uzņēmēji piesaka tā saucamās «greenfield» teritorijas, kur viņiem ir vajadzīgi gan pieslēgumi komunikācijām, gan telpas. Tādas teritorijas attīstīsies Latgalē jau tuvākajos divos–trīs gados, pieļāva V. Stankevičs.

Savukārt pieaugot ražošanas apjomam, palielinās brīvo vakanču skaits. Kvalificēta darba spēka piesaiste – tas ir šī brīža izaicinājums tiem uzņēmumiem, kuri domā par attīstību, uzskata V. Stankevičs.

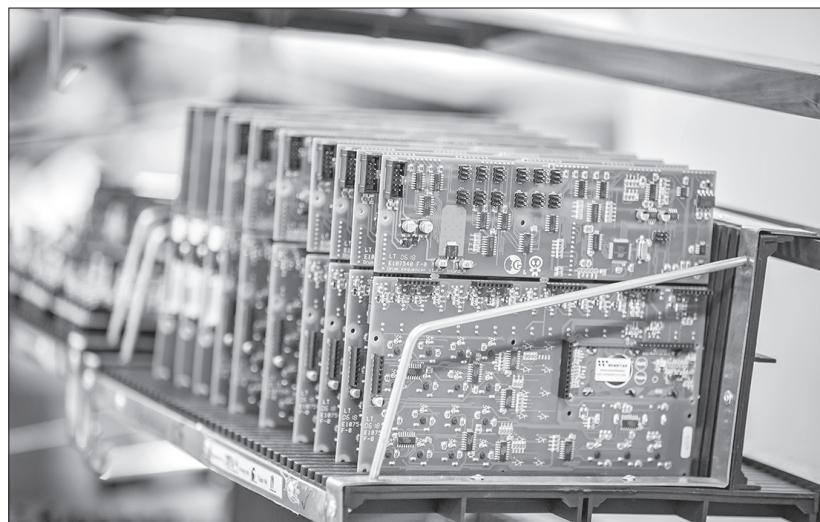
Viņš aicina skeptiskus pacienoties Latgalē un parunāt ar Latgales SEZ uzņēmējiem, kuri iet kopsolī ar laiku, gan ražojot top produkciju (darbgaldus, mikroshēmas, medicīnas iekārtu komponentes utt.), gan laužot vēl iesīkstējušo stereotipu, ka Latgale ir degradētā teritorija, kur neattieks nekas. Latgales SEZ stāsts ir par iespējām un attīstību, uzsvera V. Stankevičs.

Uzņēmēja pieredze

SIA «SMD Baltic», kas ražo elektroniskās plātes un komponentes, ir jauns uzņēmums Daugavpilī, tāpēc 2019. gadā saņemtā Latgales SEZ statusa lielos ieguvumus varēs analizēt pēc dažiem gadiem, atzina šī uzņēmuma galvenā grāmatvede Olga Filimonova un galvenā grāmatveža vietniece Svetlana Baltina.

O. Filimonova uzsver: «Tā kā esam jauns uzņēmums un vēlamies strādāt ilgtermiņā, tad pieteicāmies Latgales SEZ statusam, lai investētu ražošanā un pēc tam saņemtu Uzņēmuma ienākumu nodokļa un Nekustamā īpašuma nodokļa atlaides.»

«Mēs ražojam produkciju ar tehnoloģiskām iekārtām, kuras vada augsti kvalificēti strādnieki. Jebkurš atbalsts tādā jaunam un mūsdienīgam biznesam ir labs stimuls augt un attīstīties,» teica Svetlana Baltina. Viņa bija vie-

Daugavpils SIA «SMD Baltic» ražo elektroniskās plātes un komponentes

nisprātis, ka valdība varētu pārskatīt nodokļu politiku, savukārt bankas varētu samazināt birokrātiskās prasības.

SIA «SMD Baltic» un Latgales SEZ administrācijas noslēgtais līgums par projekta «Pielāgošanas darbi SIA «SMD Baltic» ražošanas telpu paplašināšanai» īstenošanu paredz, ka uzņēmums divos gados attīstībā investēs apmēram 300 000 eiro un radīs vismaz sešas jaunas darbvietas. SIA «SMD Baltic» jau iepriekš ir realizējusi dažus investīciju projektus, līdz ar to uzņēmums var paplašināties un radīt jaunas darbavietas. Uzņēmuma eksportēto produkciju pazīst Eiropā un citos kontinentos.

Savukārt pasaules optisko šķiedru nozares TOP 5 uzņēmums Līvānu SIA «Light Guide Optics International» Latgales SEZ statusu saņēma 2018. gadā, un, īstenojot vairākus ieguldījuma projektus, ražošanas modernizācijā jau ir ieguldījis vairāk nekā četrus miljonus eiro. Līvānieši jau izveidoja jaunu medicīnisko kūļu ražošanas iecirkni. Tur ražo katetrus, kurus izmanto veselības aprūpē. Šobrīd top vēl viens medicīnisko kūļu ražošanas iecirknis, un, kā «Vietējai Latgales Avīzei» telefonsarunā teica SIA «Light Guide Optics International» valdes priekšsēdētājs Daumants Pfafrods, tas būs aprīkots ar mūsdienīgām iekārtām, turklāt uzņēmums varēs palielināt ražošanas jaudas. Jāiestarpina, ka šobrīd uzņēmums nodarbina 230 darbiniekus.

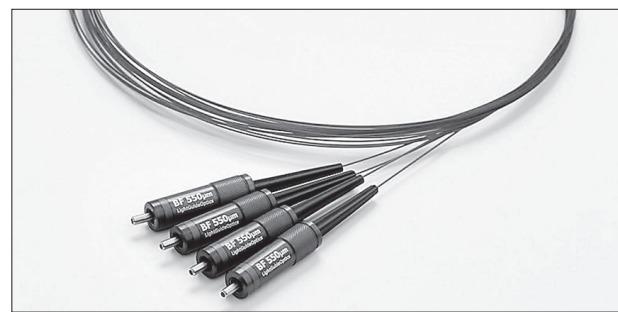
«Latgales SEZ atbalsts ir labs un vajadzīgs uzņēmējiem, turklāt administrācijā strādā atsaucīgi cilvēki. Protams, Latgales SEZ atbalstu nevar salīdzināt ar Eiropas Savienības fondu projektiem, kur uzņēmējs līdzekļus saņem pēc projekta realizācijas. Tikmēr Latgales SEZ atbalsts ir atbalsts nākotnē. Mēs īstenojam projektu, iesniegšim gada pārskatu Valsts ieņēmumu dienestam un tad saņemsim nodokļu atlaides. Tā kā jaunajā projektā investīciju apjoms ir desmit miljoni eiro, tad mūsu uzņēmums saņems 45 % no veiktajiem ieguldījumiem, tas ir, no šiem desmit miljoniem eiro,» teica D. Pfafrods.

Tāpat viņš norādīja, ka ir audzis pieprasījums pēc «Light Guide Optics International» produktiem, sevišķi Rietumeiropā, tāpēc uzņēmums investē miljonus ražošanas attīstībā un jaudā. «Atbrauksiet ciemos janvārī, un ieraudzīsiet jaunu, modernu ražotni,» priecīgi pauda uzņēmējs.

Jāpiebilst, ka pagājušajā gadā SIA «Light Guide Optics International» valstij samaksāja iedzīvotāju ienākuma nodokli vairāk nekā vienu miljonu eiro un radīja gandrīz 40 jaunas darbvietas.

Aptaujātie uzņēmēji bija vienprātīgi, ka Latgales SEZ atbalsta augļus redzēs pēc kāda laika, bet jau šodien priecē domā, ka pelnošam uzņēmumam būs patīkami saņemt nodokļu atlaides, un tāds gandarījuma brīdis būs līdzvērtīgs brīdim, kad uzņēmējs saņem dividendes. ■

Foto no «Light Guide Optics International» un «SMD Baltic» arhīva un E. T. Jonānes

Līvānu SIA «Light Guide Optics International» ir pasaules TOP5 optisko šķiedru ražotne pasaulē